

P6_TA(2009)0117

Romu sociālais stāvoklis un labāka piekļuve ES darba tirgum

Eiropas Parlamenta 2009. gada 11. marta rezolūcija par romu sociālo stāvokli un labāku piekļuvi ES darba tirgum (2008/2137(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā EK līguma 3., 6., 7., 29. un 149. pantu, jo īpaši prasību dalībvalstīm nodrošināt iespēju vienlīdzību visiem Eiropas Savienības iedzīvotājiem,
- ņemot vērā EK līguma 13. pantu, ar ko Kopiena ir tiesīga veikt attiecīgas darbības, lai cīnītos pret diskrimināciju, *inter alia*, rases vai etniskās izcelsmes dēļ,
- ņemot vērā 2005. gada 28. aprīļa rezolūciju par romu stāvokli Eiropas Savienībā¹, 2006. gada 1. jūnija rezolūciju par romu sievietu stāvokli Eiropas Savienībā², 2008. gada 31. janvāra rezolūciju par Eiropas stratēģiju romu jautājumā³ un 2008. gada 10. jūlija rezolūciju par romu uzskaiti pēc etniskās piederības Itālijā⁴,
- ņemot vērā 2008. gada 9. oktobra rezolūciju par sociālās integrācijas veicināšanu un nabadzības, tostarp bērnu nabadzības, apkarošanu ES⁵,
- ņemot vērā Padomes 2000. gada 29. jūnija Direktīvu 2000/43/EK, ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības⁶, un Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīvu 2000/78/EK, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju⁷,
- Ņemot vērā Komisijas 2008. gada 2. jūlija paziņojumu „Atjaunināta sociālā programma — iespējas, pieejamība un solidaritāte 21. gadsimta Eiropā” (COM(2008)0412) (Komisijas paziņojums par atjaunināto sociālo programmu),
- ņemot vērā Komisijas 2008. gada 2. jūlija priekšlikumu Padomes Direktīvai par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas (COM(2008)0426),
- ņemot vērā 2008. gada 17. jūnija nostāju par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par Eiropas gadu cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību (2010. gads)⁸,
- ņemot vērā 2007. gada 23. maija rezolūciju par pienācīgas kvalitātes darba visiem

¹ OV C 45 E, 23.2.2006., 129. lpp.

² OV C 298 E, 8.12.2006., 283. lpp.

³ Pieņemtie teksti, P6_TA(2008)0035.

⁴ Pieņemtie teksti, P6_TA(2008)0361.

⁵ Pieņemtie teksti, P6_TA(2008)0467.

⁶ OV L 180, 19.7.2000., 22. lpp.

⁷ OV L 303, 2.12.2000., 16. lpp.

⁸ Pieņemtie teksti, P6_TA(2008)0286.

veicināšanu¹,

- ņemot vērā Eiropas Padomes 1995. gada 1. februāra Mazākumtautību aizsardzības pamatkonvenciju un Eiropas Padomes 1950. gada 4. novembra Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju,
- ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) 1984. gada 10. decembra Konvenciju pret spīdzināšanu un citu nežēlīgu, necilvēcīgu vai pazemojošu rīcību vai sodīšanu,
- ņemot vērā 2003. gada 27. novembrī pieņemto Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) Rīcības plānu par romu un sinti stāvokļa uzlabošanu EDSO darbības teritorijā,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras 2007. gada ziņojumu par rasismu un ksenofobiju dalībvalstīs,
- ņemot vērā 2005. gada 2. februāra deklarāciju par romu integrācijas desmitgadi un Romu izglītības fonda dibināšanu 2005. gada 12. maijā,
- ņemot vērā Komisijas 2005. gada ziņojumu „Romu stāvoklis paplašinātā Eiropas Savienībā”,
- ņemot vērā augsta līmeņa ekspertu padomdevēja grupas jautājumā par mazākumtautību sociālo integrāciju un pilnvērtīgu līdzdalību darba tirgū 2007. gada aprīļa ziņojumu „Mazākumtautības darba tirgū — steidzama nepieciešamība uzlabot sociālo integrāciju”, ko sagatavoja,
- ņemot vērā Eiropas Padomes cilvēktiesību lietu komisāra 2006. gadā publicēto galīgo ziņojumu par romu, sinti un klejotāju cilvēktiesību stāvokli Eiropā,
- ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu „Mazākumtautību integrācija - romi”² (EESK atzinums),
- ņemot vērā Reglamenta 45. pantu,
- ņemot vērā Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas ziņojumu un Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejas atzinumu (A6-0038/2009),

A. tā kā pēc neseno Eiropas Savienības paplašināšanās kārtām ir radušies jauni uzdevumi sociālās integrācijas jomā, kas jārisina saistībā ar jaunajiem demogrāfiskajiem un ekonomiskajiem apstākļiem, un tā kā, lai gan šie uzdevumi ir jārisina visās dalībvalstīs, Centrāleiropas un Austrumeiropas dalībvalstīs tie ir aktuālāki, ņemot vērā šo reģionu valstu strukturālās, ekonomiskās un sociālās pārmaiņas iepriekšējos 20 gados; līdz ar to atzīmē, ka sociāli mazaizsargātu grupu, tādu kā romi, situācija ir visnelabvēlīgākā;

B. tā kā tajās jaunajās dalībvalstīs, kurās ir vērojams rūpniecības panīkums, reģionu attīstības izredzes ir pasliktinājušās, kā rezultātā daudzi romi straujā nabadzības pieauguma dēļ ir

¹ OV C 102 E, 24.4.2008., 321. lpp.

² OV C 27, 3.2.2009., 88. lpp.

izstumti no sabiedrības; tā kā Parlaments atzīmē un atkārtoti uzsver, ka šajā procesā ir mazinājusies romu pilsoniskuma un Eiropas Savienības pilsoniskuma vērtība un romi attiecīgi nav kļuvuši par paplašināšanās labumguvējiem un rezultātā ir padziļinājusies viņu atstumtība dažādās jomās, palielinot vairākkārtējas diskriminācijas risku;

- C. tā kā romu iespēju vienlīdzības veicināšanas stratēģiskā politiskā iniciatīva ir jāīsteno ārkārtīgi sarežģītā sociālā situācijā, jo grūtības, ar kādām sastopas Eiropas skaitliski lielākā mazākumtautība, proti, romi, ir raksturīgas arī citām grupām, un tā kā šīs iniciatīvas efektivitāti var palielināt papildus īstenota visaptveroša romu integrācijas stratēģija un saskaņotu instrumentu kopums, kas ietver nozaru politikas pamatnostādnes, un finansiāls atbalsts šādu instrumentu ieviešanai;
- D. tā kā klejotāji ir atsevišķa etniska parādība, ko saistībā gan ar cilvēktiesību, gan ar sociālajiem un darba tirgus jautājumiem pamatoti var izskatīt kā atsevišķu jautājumu;
- E. tā kā romu integrācija sabiedrībā nav vienpusējs, bet gan daudzpusējs process, un romi ir aktīvi jāiesaista lēmumu pieņemšanas procesā, kad tiek izstrādāta sociālās integrācijas politika;
- F. tā kā romu dzīves apstākļi, veselības stāvoklis un izglītības līmenis nosaka viņu stāvokli sabiedrībā un darba tirgū, un šis stāvoklis bieži vien ir iegansts viņu izslēgšanai no vairuma sabiedrības grupām, un ar to attaisno rasismu, un apgrūtina dzīves kvalitātes uzlabošanu, tā liedzot īstenot cilvēka pamattiesības un pilsoniskās tiesības;
- G. tā kā vāji attīstītā transporta infrastruktūra, valsts administratīvo iestāžu un pakalpojumu trūkums un jo īpaši augstākās izglītības iestāžu un veselības pakalpojumu trūkums un uzņēmumu pārvietošana liek jauniešiem aizceļot no mājām ekonomisku iemeslu dēļ, tā padziļinot reģionālās atšķirības un veidojot geto;
- H. tā kā saskaņā ar daudziem dokumentiem īsi pirms Lisabonas procesa otrā perioda beigām nekavējoties ir jānovērtē romu sociālais stāvoklis un nodarbinātības iespējas un jāpieņem lēmums par veicamajiem pasākumiem;
- I. atzīstot struktūrfondu un Kohēzijas fonda nozīmi integrācijas veicināšanā un norādot, ka sociālo problēmu sarežģītības dēļ tās nav iespējams atrisināt, izmantojot tikai struktūrfondu un Kohēzijas fondam raksturīgo projektu sistēmu;
- J. tā kā nenoliedzami ir svarīgi apzināt iepriekšējo labo praksi, bet tā kā tās noderība ir ierobežota laika un vietas ziņā;
- K. tā kā daudzām romu kopienām pašreiz ir tendence palikt tur, kur tās izveidojušās, nevis pārcelties uz vietām, kurās būtu labākas darba iespējas,

Romu stāvoklis darba tirgū — piekļuves iespējas vai atstumtība?

1. uzskata, ka ir jāizstrādā saskaņota pieeja romu kopienas darba un dzīves apstākļu uzlabošanai, izvirzot šādus trīs mērķus:
 - romu ekonomisko iespēju palielināšana;
 - cilvēkkapitāla izaugsme un

- sociālā kapitāla un kopienas attīstības stiprināšana;
- 2. norāda, ka romiem izstrādātā politika daudzos gadījumos viņu stāvokli nav uzlabojusi; prasa, lai visās ES un dalībvalstu darbībās, kas jo īpaši attiecas uz romiem, romu kopienas ieinteresētās personas piedalītos kā lēmumu pieņēmēji, lai ņemtu vērā viņu spēju un pilnvaras organizēt savas kopienas dzīvi;
- 3. atzīmē, ka nevienlīdzīga pakalpojumu pieejamība un sociālekonomiskie šķēršļi, kas skar romu bērnus, liedz tiem attīstības iespējas agrīnā vecumā un piekļuvi kvalitatīvai izglītībai; atzīmē, ka šie šķēršļi negatīvi ietekmē viņu emocionālo, sociālo, fizisko un personības attīstību, kā arī turpmākās iespējas darba tirgū un līdz ar to arī integrāciju apkārtējā sabiedrībā;
- 4. atzīmē, ka izglītības sistēmas ir selektīvas un ka, neskatoties uz dalībvalstu centieniem izskaust segregāciju, daudzās un dažādās sistēmās, kas šķietami paredzētas segregācijas problēmas risināšanai, faktiski bieži vien uzsver atšķirības starp sociālajām grupām un pasliktina nelabvēlīgo stāvokli, kādā atrodas mazturīgie un jo īpaši romi, kuru dzīves līmenis aizvien pazeminās; tādēļ uzsver vajadzību īstenot mērķtiecīgu izglītības politiku, kas ir izstrādāta romu ģimenēm, un rosina aktīvi līdzdarboties;
- 5. uzsver, ka, lai gan atsevišķās dalībvalstīs romu jauniešu proporcija vidējās un augstākās izglītības jomā ir palielinājusies, viņu kvalifikācijas līmenis joprojām ļoti atpaliek no ES vidējā līmeņa; norāda uz nesaderību starp darbaspēka trūkumu, no vienas puses, un augstu bezdarba līmeni, kas saistīts ar romu prasmju zemo līmeni, no otras puses; tādēļ prasa, lai dalībvalstis un ES atbalsta romus, par prioritāti nosakot viņu kvalifikācijas līmeņa paaugstināšanu; vērš uzmanību uz to, ka formālas kvalifikācijas trūkuma gadījumā romu stāvokli darba tirgū var uzlabot, izstrādājot sistēmu praktisku iemaņu atzīšanai;
- 6. mudina dalībvalstis garantēt romu sievietēm un meitenēm vienlīdzīgu piekļuvi kvalitatīvai izglītībai un ieviest stimulus (piemēram, profesionālās attīstības iespējas), lai piesaistītu kvalificētus pasniedzējus skolās, kuras atrodas sociālekonomiski atpalikušos apvidos, it īpaši lauku kopienās, kurās ir liels romu skaits;
- 7. aicina dalībvalstis uzlabot romu sieviešu piekļuvi profesionālajai izglītībai un pielāgot profesionālo izglītību vietējo darba tirgu vajadzībām, lai nodrošinātu, ka romu sievietes iegūst darba tirgū pieprasītās iemaņas;
- 8. atzīmē, ka vairums romu absolventi pēc augstskolas pabeigšanas neatgriežas savās kopienās un ka daži no viņiem noliedz savu izcelsmi, kā arī dažus no viņiem vairs nepieņem kopienās, pat ja viņi vēlas atgriezties;
- 9. iesaka izstrādāt visaptverošu programmu paketi, lai rosinātu un motivētu mācību iestāžu beidzējus atgriezties kopienā un strādāt tajā un tās interesēs;
- 10. uzskata, ka atsevišķās dalībvalstīs romi konkrētā veidā ietekmē iedzīvotāju struktūru; atzīmē, ka romu bērnu proporcija sabiedrībā ir liela, lai gan viņu paredzamais dzīves ilgums piedzimšanas brīdī ir par 10 gadiem īsāks, salīdzinot ar pamatiedzīvotāju paredzamo dzīves ilgumu;
- 11. uzskata, ka, lai gan dalībvalstis ir izmantojušas ievērojamus ES un dalībvalstu līdzekļus, lai palīdzētu ilgstošiem bezdarbniekiem atrast darbu, līdz šim nav gūts ES līmenī saskaņots

problēmas risinājums, proti, dalībvalstis šo situāciju risina ļoti atšķirīgos veidos un ļoti atšķirīgā mērogā un nav nodrošinājušas iespējas atgriezties darba tirgū uz pastāvīgu laiku, turklāt vienlaikus tādi pasākumi kā valsts nodarbinātības programmas ir padziļinājušas romu stigmatizāciju; tādēļ prasa, lai gan ES, gan dalībvalstis mainītu politiku, rodot integrētu pieeju, kas risina visus romu atstumtības aspektus;

12. aicina dalībvalstis arodizglītības programmas pielāgot vietējo darba tirgu vajadzībām un paredzēt stimulus darba devējiem, kuri nekvalificētus iedzīvotājus (tostarp romus) nodrošina ar darbu un piedāvā viņiem mācības un iespējas gūt darba pieredzi tieši darbavietā;
13. aicina dalībvalsts un pašvaldību iestādes katru gadu saskaņā ar dzimumu diferencēšanas principu sagatavot novērtējumus par to ilgstošo bezdarbnieku (tostarp romu) nodarbinātības atsākšanas līmeni, kuri ir pabeiguši darba tirgū piedāvātās mācības, un, balstoties uz gūto pieredzi, izstrādāt vietējām iespējām un ekonomikas vajadzībām pielāgotus, jaunus metodikas paņēmienus un sākt mācību programmu īstenošanu;
14. aicina dalībvalstis izmantot ES fondus, lai saglabātu un aizsargātu tradicionālos romu nodarbošanās veidus;
15. piekrīt Komisijas viedoklim, ka pieaugušie romi daudzo šķēršļu dēļ ir skaitliski mazāk pārstāvēti ekonomiski aktīvajā iedzīvotāju daļā un mūžizglītībā, viņiem bieži vien nav pieejamas informācijas un sakaru tehnoloģijas, viņi veido ilgstošo bezdarbnieku lielāko daļu un tie, kuri strādā, ir nodarbināti profesijās ar zemu prestižu, kas ir lielākie šķēršļi, lai atgrieztos darba tirgū; tādēļ aicina efektīvi īstenot Direktīvu 2000/78/EK, ar ko aizliedz diskrimināciju nodarbinātības un profesijas jomā reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ;
16. uzskata, ka ir svarīgi paredzēt īpašu Kopienas rīcību, lai veicinātu romu piekļuvi profesionālās izglītības programmām;
17. vērš dalībvalstu uzmanību uz to, ka šis sociālais nošķirums daudziem romu darba meklētājiem liek no legālās ekonomikas pievērsties ēnu ekonomikai un ka ir jāveic saskaņoti centieni ES un dalībvalstu mērogā, lai panāktu šo darba ņēmēju atgriešanos legālā nodarbinātībā, nodrošinot darba un sociālās drošības tiesības;
18. uzskata, ka ir jāveic pasākumi, lai sekmētu iekļaujošu sociālo un ekonomisko politiku, tostarp veicot *ad hoc* pasākumus, lai nodrošinātu pienācīgus mājokļus;
19. īpaši norāda uz to, ka mazkvalificēta un neapmācīta darbaspēka mobilitātes veicināšana varētu palielināt romu sieviešu diskrimināciju, kuras jau tā ir sevišķi pakļautas vairākkārtējai diskriminācijai, un varētu kavēt viņu turpmāko profesionālo izaugsmi darba tirgū;
20. aicina dalībvalstu valdības uzlabot romu sieviešu ekonomisko neatkarību, atvieglojot pašnodarbinātības iespējas un mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) dibināšanu, nodrošinot piekļuvi mikrokredītiem un stimulējot pakalpojumu ekonomiku vietējās romu kopienās, lai paplašinātu romu sieviešu zināšanas un prasmes;
21. aicina dalībvalstu valdības izstrādāt stimulu sistēmas, cita starpā paredzot finansiālas priekšrocības uzņēmumiem, kuros nodarbina romu sievietes;

22. uzskata, ka ir jāņem vērā tas, ka praksē romu koloniju likvidācija ir grūti īstenojama, izmantojot ES resursus saskaņā ar pašreiz spēkā esošajiem noteikumiem, ko piemēro Eiropas Reģionālās attīstības fondam, jo to dalībvalstu gadījumā, kuras pievienojās pēc 2004. gada, minimālais kolonijas iedzīvotāju skaits, lai saņemtu finansējumu no mājokļu budžeta, ir tāds, ka tieši tie iedzīvotāji, kuri dzīvo sliktākajos apstākļos un mazākajās kolonijās, nav tiesīgi uz šo palīdzību;
23. uzsver to, ka romu sociālo un ekonomisko problēmu risināšanai vajadzīga visaptveroša pieeja un saskaņots ilgtermiņa rezultāts, ietverot mājokļu, izglītības, veselības aprūpes un darba tirgus politiku; tādēļ iesaka Komisijai un dalībvalstīm visus pasākumus, kas ir paredzēti romu stāvokļa uzlabošanai, uzskatīt par neatņemamu tādu pasākumu sastāvdaļu, kuru mērķis ir sekmēt reģionālo attīstību un sociālo integrāciju;
24. uzskata, ka dalībvalstīm ir jāizmanto pārskatītie struktūrfondus un Kohēzijas fondu reglamentējošie noteikumi, ar kuriem paredz plašāku darbības jomu saistībā ar kompleksajām programmām, ļaujot starp dažādiem fondiem pārskaitīt vairāk nekā 10 % līdzekļu;
25. atzinīgi vērtē priekšlikumu izstrādāt jaunu visaptverošu direktīvu, lai izskaustu ar nodarbinātību nesaistītu diskrimināciju vecuma, invaliditātes, seksuālās orientācijas, reliģijas vai pārliecības dēļ, un aicina efektīvi īstenot Direktīvu 2000/43/EK; uzskata, ka saskaņā ar Sociālās programmas principiem Komisijai ir jānosaka konkrēti uzdevumi un jāizstrādā līdzsvarotas programmas, kuru mērķis ir izskaust romu diskrimināciju un stigmatizāciju, kā arī romu kopienu kriminalizāciju;
26. uzsver, ka pamatnosacījums, lai veicinātu romu sociālo integrāciju un piekļuvi darba tirgum, ir vienlīdzīgu sociālo un politisko tiesību nodrošināšana; šajā sakarībā aicina dalībvalstis un kandidātvalstis izstrādāt stratēģiju, lai palielinātu romu piedalīšanos vēlēšanās gan kā vēlētājiem, gan kā kandidātiem visos līmeņos;
27. atzīst mikrokredītu nozīmi, kas, raugoties no vairākiem aspektiem, ir ieteikti Komisijas paziņojumā par atjaunināto sociālo programmu un EESK atzinumā un ar kuriem, nodrošinot minimālus resursus, var panākt, ka paši nabadzīgākie iedzīvotāji uzņemas privāto atbildību, apgūst uzņēmējdarbības prasmes un pilnveido radošo potenciālu, tostarp nodrošinot kredītus, lai segtu attiecīgās personas izmaksas par pašnodarbinātā statusu;
28. atbalsta ES iestāžu priekšlikumu, ka, ievērojot vienlīdzīgas attieksmes principu, ir jāpalielina publiskajos dienestos nodarbināto romu skaits; tomēr norāda, ka nolūkā īstenot šo priekšlikumu, ne tikai valdībām ir jārealizē personāla un darbaspēka apmācības politika, kas sekmē šā mērķa sasniegšanu, bet ir arī vajadzīgi īpaši centieni un aktīvs atbalsts, lai sekmētu šā principa akceptēšanu sabiedrībā;
29. uzsver, ka, citu starpā, sociālo pakalpojumu tirgus, veselības aprūpe, mājaprūpe, sabiedriskā ēdināšana, ar bērnu aprūpi saistītu pakalpojumu sniegšana varētu radīt jaunas darba vietas nenodarbinātiem romiem, jo īpaši sievietēm; tomēr atkārtoti pauž viedokli, ka sociālo pakalpojumu tirgū ir jāizveido pastāvīga saikne starp pakalpojuma sniedzēju un tā saņēmēju un ka līdz ar to romu nodarbinātības palielināšanās minētajās jomās ir iespējama tikai tad, ja to akceptē sabiedrība, savukārt šāda nodarbinātība arī veicina akceptēšanu sabiedrībā;
30. aicina dalībvalstis veikt attiecīgus pasākumus, lai izskaustu rasu naidu un kūdīšanu uz diskrimināciju un vardarbību pret romiem plašsaziņas līdzekļos un visās komunikācijā;

tehnoloģijas jomās, un mudina plašsaziņas līdzekļus ieviest labu darbā pieņemšanas praksi, kas atspoguļotu iedzīvotāju sastāvu kopumā;

31. atzīmē, ka romu sievietes bieži vien ir nodarbinātas ēnu ekonomikā un viņu nodarbinātības rādītāji ir ārkārtīgi zemi, un uzskata, ka, lai pārvarētu vairākkārtējo diskrimināciju, augsto bezdarbu un nabadzību, ir jāīsteno mērķtiecīga politika, kurā galvenā uzmanība ir pievērsta tam, lai romu sievietēm nodrošinātu reālu piekļuvi darba tirgum, kas ir priekšnoteikums viņu statusa uzlabošanai sabiedrībā un ģimenē;
32. uzskata, ka romu sieviešu nodarbinātība ir jāveicina arī, īstenojot uz nodarbinātību orientētas sociālā atbalsta shēmas un sniedzot atbilstīgu apmācību un specializācijas iespējas, lai romu sievietes sagatavotu ilgtermiņa darbam, kas viņām nodrošinātu iztiku un ļautu darbu savienot ar ģimenes dzīvi; aicina dalībvalstis pieņemt pasākumus, ar kuriem palīdzētu palielināt romu bērnu aprūpes iespējas pat tādā gadījumā, ja bērna māte mājās kopj citus bērnus;
33. uzsver, ka labāki mājokļi un veselības aprūpes pakalpojumi varētu uzlabot romu sieviešu piekļuvi darba tirgum un palielinātu viņu izredzes uz ilgtermiņa darbu;
34. norāda, ka sociālajai un nodarbinātības politikai ir jāveicina iedzīvotāju personiskais potenciāls, jāapmierina viņu vajadzības un jārada jaunas iespējas, lai nodarbinātu vecāka gadagājuma cilvēkus, invalīdus un mazturīgos, mazkvalificētos cilvēkus, tostarp romus;
35. norāda, ka pret romu sievietēm vērstā vairākkārtējā diskriminācija ir jāietver un konkrēti jārisina arī tajā politikā, kas ir izstrādāta romu sievietēm un kam varētu būt divējāda, ilgtermiņā labvēlīga ietekme uz viņām un uz citiem ģimenes locekļiem, jo īpaši bērniem;
36. nepiekrīt viedoklim, ka subsīdijas, kas paredzētas, lai ilgstošajiem bezdarbniekiem (tostarp daudziem romiem) palīdzētu atrast darbu, neraugoties uz to, vai tās tiek maksātas darba devējiem vai darba ņēmējiem, pārkāpj neitrālas konkurences principu, jo romu reintegrēšana ir sociālās politikas mērķis, kura īstenošanai ir jāizveido subsidētas darba vietas; uzskata, ka darba vietu subsidēšana darba tirgū, lai reintegrētu romu darba ņēmējus, ir vēlāmāka par ilgtermiņa bezdarba subsidēšanu;
37. atzīst, ka atsevišķi tradicionālie romu nodarbošanās veidi, piemēram, māksla un amatniecība, var palīdzēt saglabāt šai kopienai raksturīgās iezīmes un uzlabot tās materiālo stāvokli un sociālās integrācijas līmeni, un uzskata, ka ir vēlams atbalstīt atsevišķus specifiskus profesionālās darbības veidus;

Cīņa par izdzīvošanu atstumtībā no sabiedrības

38. atzīmē, ka, salīdzinot ar citām Eiropas Savienības kultūrām, romiem ir raksturīga spēcīga ģimenes tradīcija; konstatē, ka sabiedrībā ir izveidojies romu ģimeņu tēls, kam raksturīgs uzsvars uz tradicionālajām dzimumu lomām, liels bērnu skaits, vairāku paaudžu dzīvošana kopā, tendence radniekiem dzīvot tuvu līdzās un izteikta attiecību kopšana; tādēļ uzskata, ka līdz ar to romu ģimeņu palīdzībai izstrādātajām ES un dalībvalstu programmām pamatā ir jābūt šim dabiskajam atbalsta tīklam;
39. uzsver romu unikālo kultūras vērtību saglabāšanas un atzīšanas nozīmi, lai aizsargātu viņu identitāti un mazinātu aizspriedumus pret šo mazākumtautību, un tādēļ uzskata, ka dalībvalstīm un Komisijai ir aktīvāk jāatbalsta romu garīgā kultūra;

40. atbalsta Eiropas Sociālo lietu un ekonomikas komitejas atzinumu, ka romu sieviešu stāvoklis ģimenes hierarhijā ir zems, ka viņas precas agri, bieži cieš no vardarbības ģimenē un bieži kļūst par prostitūcijas un cilvēku tirdzniecības upuriem;
41. tādēļ uzskata, ka ES un dalībvalstu ar romiem saistītām programmām jābūt virzītām uz romu kopienu locekļu, jo īpaši sieviešu, individuālu emancipāciju no tradicionālās hierarhijas un sociālekonomisku neatkarību;
42. norāda, ka romu bērnu tendence agri pamest skolu atstāj nelabvēlīgu iespaidu uz viņu izglītības līmeni, sociālo integrāciju un iespējām darba tirgū, bet romu sieviešu gadījumā — viņu fiziskās un psiholoģiskās veselības stāvoklis un tendence agri pamest skolu — negatīvi ietekmē arī viņu bērnu veselības stāvokli un izglītošanu, tādējādi veicinot viņu sociālo atstumtību; tādēļ uzsver, cik svarīgi ir pakalpojumi, kas veicina izpratni, nodrošinot informāciju romu sievietēm;
43. mudina dalībvalstis garantēt, ka pašreizējais un turpmākais tiesiskais regulējums ietvers noteikumus romu sieviešu dažādu formu diskriminācijas novēršanai un izbeigšanai, lai uzlabotu viņu sociālekonomisko statusu un nodrošinātu viņām piekļuvi augstas kvalitātes veselības aprūpei, bērnu aprūpei un izglītībai, kas ir priekšnosacījums viņu nodarbinātībai;
44. uzskata, ka integrācijas process jāsāk agrīnā vecumā, lai efektīvi nodrošinātu alternatīvas nabadzībai un sociālajai atstumtībai; tāpēc jānodrošina iestāžu sistēma sociāliem un izglītības pasākumiem bērniem un ģimenēm kopienās, kas atbilstu reģionālām un personīgām vajadzībām, nodrošinot vienlīdzīgu piekļuvi augstas kvalitātes pakalpojumiem; tādēļ aicina Komisiju sniegt īpašu atbalstu programmām, kas paredzētas romu bērnu agrīnai integrācijai visās valstīs, kurās ir pieejami Eiropas Savienības resursi, piemēram, Pirmspievienošanās atbalsta instruments vai struktūrfondi un Kohēzijas fonds;
45. atzīmē, ka pārmērīgi daudzi romu bērni nonāk palīgskolās un to, ka daudzi no viņiem šajās skolās atrodas bez pamatojuma, pārsvarā diskriminācijas dēļ; vērš uzmanību, ka bērnu, kuri ir nelikumīgi noteikti par bērniem ar garīgiem traucējumiem, ievietošana palīgskolās ir diskriminācija un ir nopietns pārkāpums pret viņu pamattiesībām uz kvalitatīvu izglītību, un rada grūtības turpmākajā mācību procesā un darba meklējumos, iespējams, rada lielāku pasivitāti darba tirgū, vienlaikus veidojot slogu valstu budžetiem;
46. atbalsta Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumā iekļauto ieteikumu par to, ka mazu bērnu attīstības interesēs ir nepieciešamas kompleksas palīdzības formas, kas ir vērstas uz visu ģimeni, bet vienlaikus, atbalstot ģimenes vajadzības, nodrošina pielāgotu praktisko palīdzību, piemēram „droša sākuma” programma;
47. atbalsta Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumā iekļauto viedokli, ka romu kopienai — sakarā ar grupas demogrāfiskajām iezīmēm — ir asimetriska piekļuve sociālajiem pabalstiem; uzsver, ka sociālie pabalsti ir paredzēti tam, lai atvieglotu slogu vai līdzekļu trūkumu gadījumos, kas saistīti ar individuālām situācijām cilvēka dzīvē, pienākumu uzņemšanos par bērnu aprūpi un citām sociāli lietderīgām saistībām;
48. atbalsta Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumā iekļauto ieteikumu par to, ka, lai veicinātu līdzdalību oficiālajā darba tirgū, jāsniedz papildu atbalsts tiem, kuri maina darba vietas; uzsver — jānodrošina, lai legāls darbs būtu izdevīgs gan darba ņēmējiem, gan darba devējiem;

49. uzsver, ka daļa no aktīvās dzīves, ko romi ir pavadījuši atstumtības stāvoklī, liedz viņiem piekļuvi veselības aprūpes pakalpojumiem un ir iemesls sarežģītai situācijai mūža nogalē un darba gaitu uzsākšanai agrīnā vecumā, biežajam bezdarbam, kā arī neaizsargātībai darba attiecībās, ēnu ekonomikas jomā veiktajam "neredzamajam darbam", kas bieži ir fiziski ļoti smags, un par šādiem nodarbinātības periodiem nav iespējams saņemt pensiju, — visi šie apstākļi liedz romiem saņemt pienācīgas pensijas un baudīt cilvēka cienīgas vecumdienas;
50. iesaka Komisijai uzņemties iniciatīvu, lai noteiktu efektīvākos Eiropas Savienības lielākās mazākumtautības sociālās, ekonomiskās un kultūras integrācijas atbalsta veidus, un uzsver nepieciešamību Komisijai un dalībvalstu valdībām sadarboties, lai veiktu konkrētas darbības nolūkā risināt romu sarežģītās starptautiskās problēmas;

Secinājumi

51. uzskata, ka romu valodas un kultūras saglabāšana ir Kopienas vērtība; tomēr neatbalsta ideju par to, ka romiem būtu jābūt bezpavalstnieku "Eiropas nācijas" locekļiem, jo tā dalībvalstis atbrīvotu no atbildības un radītu pamatu apšaubīt integrācijas iespējamību;
52. vērš dalībvalstu uzmanību uz to, ka, pieņemot pārāk stingrus noteikumus attiecībā uz romu kopienām, pastāv risks vēl vairāk pasliktināt šīs mazākumtautības jau tā ārkārtīgi slikto stāvokli un apdraudēt viņu integrācijas iespējas;
53. aicina Komisiju un dalībvalstis strādāt kopā ar nevalstiskām organizācijām (NVO), romu kopienām un vadītājiem, lai izstrādātu kopīgi pieņemamu un ciešā partnerībā īstenojamu plānu romu sociālai integrācijai;
54. aicina dalībvalstis izstrādāt un īstenot projektus, kas paredzēti negatīvo stereotipu par romiem apkarošanai visos līmeņos un kurus var finansēt no struktūrfondiem un Kohēzijas fonda, kā arī no tādām īpašām programmām kā *Progress* un tādām iniciatīvām kā „2008. — Eiropas starpkultūru dialoga gads” un nākamā „2010 — Eiropas nabadzības un sociālās atstumtības apkarošanas gads”;
55. atzīmē, ka, lai arī paplašināšanās procesā romu sociālā un ekonomiskā stāvokļa uzlabošanai tika pievērsta liela uzmanība, panākumi šajā jomā lielākoties ir ierobežoti; aicina dalībvalstis un Komisiju pārskatīt iepriekšējās un spēkā esošās programmas un iniciatīvas un novērtēt to rezultātus; uzskata, ka Eiropas Savienībai ir pienākums labāk un ciešākā sadarbībā koordinēt sociālās integrācijas instrumentus un tam jāpalīdz nabadzības apkarošanā, romu piekļuves veicināšanā labākai, ilgstošākai un stabilākai nodarbinātībai, jāatbalsta centieni efektīvāk nodrošināt sociālās integrācijas un aizsardzības sistēmas, kā arī tam jābūt līdzeklim politiskās pieredzes analizēšanai un abpusējam izglītošanās procesam un sistēmas izveidei labākās prakses saskaņotai analīzei;
56. aicina Komisiju īpaši izvērtēt katras tās nozares politikas mērķu un instrumentu ietekmi uz romiem, kā arī izstrādāt saskaņotu politisku stratēģiju un panākt augsta līmeņa koordināciju; aicina Komisiju lūgt dalībvalstis ziņojumos par integrētajiem indikatoriem un sociālās integrācijas koordinēšanas atvērto metodi veltīt uzmanību romu stāvokļa mainīšanai; aicina Komisiju uzraudzīt diskriminācijas apjomus, regulāri attiecībā uz romiem novērtēt pārmaiņas izglītības, nodarbinātības, sociālajā, veselības un mājokļu jautājumu situācijā dalībvalstīs un pievienošanās valstīs;
57. aicina Komisiju lūgt dalībvalstīm pēc iespējas drīzāk izstrādāt skaidru nelabvēlīgo grupu,

tostarp darba tirgū aktīvo romu nodarbinātības politiku, nosakot atbalsta pasākumus koordinētas integrācijas darba tirgū veicināšanai, pasākumus, kas palīdzētu apkarot sociālās nodrošināšanas sistēmas radītās atkarības sekas;

58. aicina Komisiju sadarboties ar dažādām starptautiskajām organizācijām un atbalstīt ekspertu akadēmiskā tīkla izveidi jautājumos par romiem, kas, veicot izpēti, analīzi, vācot pierādījumus un izstrādājot ieteikumus, sagatavotu zinātniskus datus un sniegtu atbalstu, lai analizētu jautājumus, kas saistīti ar romu integrāciju, lemtu par darba kārtību šajā jomā, atbilstoši padziļinātā veidā aprakstītu romu problēmas, pamatojoties uz šo organizāciju sagatavotajiem ziņojumiem, kā arī sagatavotu vispārēju ES novērtējumu vismaz reizi divos gados;
59. kritizē dalībvalstis, kas vēl nav ratificējušas Eiropas Padomes 1995. gada Mazākumtautību aizsardzības pamatkonvenciju; aicina šīs dalībvalstis steidzami ratificēt šo konvenciju; aicina tās dalībvalstis, kas saistībā ar pamatkonvenciju ir pieņēmušas ierobežojošas deklarācijas, kas negatīvi ietekmē romu kā mazākumtautības atzīšanu, atsaukt šīs deklarācijas;
60. iesaka dalībvalstīm:
 - a) izveidot ES līmeņa ekspertu grupu, kurā būtu arī romu pārstāvji, lai koordinētu dalībvalstu stratēģiju attiecībā uz romiem un ES fondu izmantošanu tās veicināšanai;
 - b) dibināt partnerattiecības starp dažādām organizācijām, kas pārstāv romu intereses, un attiecīgajām valsts iestādēm;
 - c) izmantot tādas instrumentus kā koncesijas kredītu vai valsts pabalstus un, plānojot lauku saimniecību subsīdijas, par būtisku mērķi noteikt tādu apstākļu nodrošināšanu romu pilsoņiem, kuros viņi var nopelnīt iztikas līdzekļus, nodarbojoties ar lauksaimniecību; tādējādi viņi varētu, papildus algotam darbam lauksaimniecībā vai tā vietā, meklēt novatoriskus lauksaimniecības darba veidus, tostarp veidojot sabiedriskos kooperatīvus, šādi pamatojot nepieciešamo līdzekļu piešķiršanu;
61. uzskata, ka dažās dalībvalstīs pie mērķgrupām (apmetnēs vai to daļās) efektīvi var vērsties, izmantojot „daudzējādā ziņā nelabvēlīgas situācijas” definīciju, bet ka, izmantojot šo mērķgrupu, ir sarežģīti sasniegt mazākas vienības, piemēram, ģimeni vai personu;
62. tomēr uzskata, ka jāizstrādā tiesiski nosacījumi brīvprātīgas un anonīmas datu vākšanas uzsākšanai un salīdzināmas datu bāzes izveidei, atbilstoši ņemot vērā datu aizsardzību un cilvēktiesību aizsardzības noteikumus, neizmantojot metodes, kas aizskar cilvēka cieņu; uzskata, ka Komisijai jārīkojas, lai īstenotu nepieciešamās izmaiņas likumdošanā;
63. aicina Komisiju pēc neatkarīgas iestādes veiktas analīzes veicināt labāko praksi kopuma izstrādi, pārbaudi un apstiprināšanu attiecībā uz romiem paredzētajām programmām, tostarp jautājumos par mājokļiem, izglītību un nodarbinātību;
64. uzskata, ka datu bāzes izveide nav alternatīva, bet priekšnosacījums novērtēšanas sistēmai, ar kuras palīdzību var izvērtēt pozitīvo pieredzi apmaiņas un resursu izmantošanas ietekmi; uzskata, ka šim nolūkam ir nepieciešama indikatoru sistēma, kas aptver visas dzīves jomas, ko iespējams izmantot ikvienam un kas papildus programmu ieguldījumu un rezultātu indikatoriem ir saistīta arī ar sociālā rezultāta izmantošanu un ietekmes indikatoriem,

ietverot nosacījumu finansējumam; tādēļ iesaka Komisijai šo indikatoru sistēmu ieviest struktūrfondu pamatregulas ietvaros un noteikumos attiecībā uz citiem subsīdiju veidiem;

65. iesaka Komisijai noteikt saskaņotākus un vienotākus sagaidāmos rezultātus attiecībā uz visām no ES resursiem finansētajām attīstības programmām, no kurām iespējams pieprasīt atskaiti par romu sociālās izstumšanas novēršanu vai izmaiņām šajā jomā; uzskata, ka dalībvalstij un ES iestādēm ir jāizvērtē visi pasākumi, kas ir finansēti no struktūrfondu un Kohēzijas fonda, no ietekmes, ko programma atstāj uz romu sociālo integrāciju, aspekta; iesaka arī attiecībā uz visām programmām atlases posmā noteikt par prioritāriem tos pasākumus, kuru mērķis ir arī uzlabot īpaši nelabvēlīgās apmetnēs dzīvojošu un nabadzīgu, kā arī nenodarbinātu romu stāvokli;
66. aicina Komisiju sadarbībā ar katru dalībvalsti izstrādāt un īstenot plaši pieejamu, regulāru informācijas kampaņu, kas paredzēta plašai sabiedrībai un romiem, par dalībvalstu programmām romu dzīves apstākļu uzlabošanai un par to īstenošanas gaitu;
67. aicina Komisiju veikt regulāru to pasākumu un darbību uzraudzību, kas paredzētas romu situācijas uzlabošanai darba tirgū, kā arī uzraudzīt šo pasākumu un darbību ietekmi;
68. vēlētos, lai ES lēmumu pieņēmēju rīcībā ir „mērķtiecīgas” programmas, kurās tiktu iesaistīti ar eksperti, kuri pārstāvētu šajā jomā pieredzējušas organizācijas un sniegtu atbalstu un konsultācijas, lai līdzsvarotu grūtības, ar ko romi sastopas izglītības un kvalifikācijas jomā; uzskata, ka dalībvalstīm, piešķirot ES, kā arī savus līdzekļus, gadījumos, kad tiek pieņemts lēmums par jomu, kas nav agrīnās attīstības un sabiedriskās izglītības joma, finansēšanu, jāaplūko, vai pašvaldību iestādes, organizācijas u. c., kuras ir pieteikušas atbalsta saņemšanai, ir izpildījušas segregācijas novēršanas saistības;
69. aicina Komisiju mudināt valsts iestādes pārtraukt diskriminējošo romu graustu rajonu iedzīvotāju izlikšanas no mājām praksi un tā vietā izstrādāt konkrētus dzīvokļu celtniecības projektus ar Komisijas, Pasaules Bankas un ar romiem saistīto NVO tehniskās pieredzes un pārraudzības mehānismu atbalstu; uzskata, ka lauku apvidos dzīvojošo romu mājokļa problēmām jābūt prioritātei un jāklūst par jautājumu, kam tiek veltīta īpaša uzmanība un rīcība;
70. aicina Komisiju īpašu uzmanību veltīt ne tikai pilsoniskās sabiedrības organizācijām, bet arī romu pašorganizēšanās iespējām un atbalsta sniegšanai integrācijas politikai, lai atbalstītu kopienu attīstību, jo īpaši ar tādu projektu palīdzību, ar kuriem tiek palielināta romu līdzdalība lēmumu pieņemšanas procesā un viņu atbildība par lēmumiem, kas pieņemti sadarbībā ar viņiem;
71. aicina Komisiju un dalībvalstis sadarbībā ar NVO, kas saistīti ar romiem, izvērtēt pašreizējos politikas virzienus un programmas, lai gūtu mācību no projektiem, kas nebija izdevušies;
72. aicina Komisiju atbalstīt ar romiem saistītās nevalstiskās organizācijas gan ES, gan dalībvalstu un vietējā līmenī, lai uzraudzītu romiem paredzēto politikas virzienu un programmu īstenošanu, kā arī Kopienā nodrošināto izglītību attiecībā uz demokrātiju un cilvēktiesībām;
73. ierosina Komisijai un dalībvalstīm izveidot ES līmeņa forumu, kurā sabiedriskās kustības, arodbiedrības, romus un viņu intereses pārstāvošās NVO varētu pastāvīgi apspriesties,

izstrādājot virzienus un apmainoties ar labu praksi, lai sekmētu koordinētu pieeju ES līmenī;

74. aicina dalībvalstis būt aktīvākām, veicinot darbavietu pārcelšanu uz romu kopienu apdzīvotām vietām, kā arī veicinot romu pārvietošanos uz turieni, kur ir darbs;
75. atgādina dalībvalstīm un Komisijai, ka, lai arī sociālajiem pabalstiem ir ļoti nozīmīga loma tādu nelabvēlīgos apstākļos dzīvojošu kopienu kā romi atbalstīšanā un stiprināšanā, svarīgi ir arī sekmēt romu spējas palīdzēt pašiem sev; uzskata, ka ilgtermiņa mērķim jābūt nevis atkarības, bet gan neatkarības kultūrai;
76. uzskata, ka daudz lielāka prioritāte ir jāpiešķir nodrošināšanai ar darbu uz vietas un uzņēmējdarbības un vietējo amatnieku darba veicināšanai, kā arī pamatiemaņu attīstīšanai, lai to paveiktu, tādējādi nodrošinot lielāku labklājību un pašvērtības apziņu;

*

* *

77. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai un dalībvalstu un kandidātvalstu valdībām un parlamentiem.